

9.10.2018

HAUSJÄRVEN KUNNAN LAUSUNTO OSTO- JA VELVOITELIIKENTEEN KEHITTÄMISESTÄ

Liikenne- ja viestintäministeriö pyytää 11.9.2018 saapuneella kirjeellä lausuntoa rautateiden osto- ja velvoiteliikenteen kehittämistä. Lausunto pyydetään antamaan 23.10.2018 mennessä.

Hausjärven kunta esittää lausuntonaan seuraavaa:

Osto- ja velvoiteliikenteen kehittämiseksi näkemyksiä pyydetään erityisesti seuraavista asioista:

1. Alueen liikkumistarpeet

Helsinki-Riihimäki-Hämeenlinna -vyöhykkeen helminauhmainen taajamarakenne on muotoutunut pitkälti Suomen ensimmäiseen raideyhteyteen ja sen liikennepalveluihin tukeutuvana. Taajamarakenne Riihimäki-Lahti välillä on kasvanut myös raideyhteyteen nojautuvana. Raideyhteydet muodostavat yhä vahvistuvan perustan koko alueen elinvoimalle.

Hämeenlinnan ja Riihimäen seutukunnilta pendelöidään poikkeuksellisen paljon sekä Helsingin että Tampereen suuntiin. Suomen Kasvukäytävä on maan vilkkainta pendelöintialuetta. Riihimäen seudulta pendelöi Uudenmaan maakuntaan runsaat 7000 henkilöä ja Pirkanmaalle noin 150 henkilöä päivittäin. Myös sisäänpendelöinti on merkittävää. Uudenmaan maakunnasta Hämeenlinnan seudulla käy päivittäin työssä runsaat 1100 henkilöä ja Riihimäen seudulla yli 2000 henkilöä. Pirkanmaalta Hämeenlinnan seudulla käy työssä päivittäin lähes 2000 henkilöä ja Riihimäen seudulla noin 200.

Suomen Kasvukäytävä on yhtenäinen työmarkkina-alue, mikä tarkoittaa työmatkaliikenteen ohella erittäin vilkasta työasiointiliikennettä. Kasvukäytävän maankäytön ja liikennejärjestelmän suunnittelu sekä liikennepalveluiden toteuttaminen nojautuvat keskeisesti raideliikenteeseen. Erityisesti asemien seutuja on määrätietoisesti kehitetty liikennejärjestelmän solmukohtina, asuin- ja liiketoiminta-alueina. Työasiointiliikennettä tapahtuu pitkin päivää, muulloinkin kuin virka-ajan alkamisen ja päättymisen aiheuttamina ruuhkatunteina. Kasvukäytävävyöhykkeen alueella liikutaan runsaasti myös palveluiden (yksityiset ja julkiset) saavuttamiseksi. Liikkumistarpeet ovat sekä seutujen sisäisiä että kaupunkikeskusten ja maakuntien

keskusten välisiä. Varsinkin erikoistavarakaupan ja kulttuurialan palvelut liikuttavat tyypillisesti yli maakuntarajojen. Hausjärven kunta pitää välttämättömänä, että LVM sisällyttää osto- ja velvoiteliikenteen sopimukseen Helsinki-Riihimäki-Hämeenlinna-Tampere -yhteysvälin palvelutarjonnan järjestämisen siten, että yhteysvälillä voidaan palata Hämeenlinnankin osalta yhden tunnin säännölliseen ja ennustettavaan junatiheyteen sekä Helsingin että Tampereen suuntiin. Junan tulee pysähtyä myös Riihimäellä. Junatarjontaa tulee olla tunnin vuoroväleillä myös ruuhka-aikojen ulkopuolella.

Hausjärven kunta korostaa lisäksi, että tunnin vuorovälein tapahtuvan liikenteen tulee alkaa riittävän aikaisin palvelukseen työmatkaliikennettä kasvukäytävän keskiosista Helsingin ja Tampereen suuntiin. Osto- ja velvoiteliikennesopimukseen tulisi sisällyttää vaatimus siitä, että myös taajamajunakaluston tulisi olla sellaista, että se mahdollistaa asianmukaisen työskentelyn työ- ja asiointimatalla. Kasvukäytävä on kansallisesti tarkasteltuna täysin ainutlaatuinen alue pendelöinnin ja työmatka-asioinnin määrissä ja matkojen pituuksissa mitattuna. Käytävällä pendelöi yli 300 000 henkilöä.

Riihimäki-Lahti -välillä päivittäisellä työmatka- ja koululaisliikenteellä on erittäin merkittävä rooli. Rataosalla suoritetaan vuosittain noin 250 000 matkaa, joista noin 60 prosenttia alkaa tai päättyy yhteysvälin sisällä. Riihimäen ja Lahden välillä on kuusi väliasemaa, joiden keskimääräiset päivittäiset matkustajamäärät vaihtelevat VR:n tietojen mukaan asemakohtaisesti muutamasta kymmenestä muutamaan sataan.

Riihimäen ja Lahden välisen lähijunaliikenteen vuorovälin tulee olla säännöllisesti korkeintaan tunti. Tällä vuorovälillä varmistetaan opiskelijoille ja työssäkäyville riittävä joukkoliikenteen palvelutaso. Samalla edistetään alueen elinkeinotoimintaa ja saadaan syöttöliikenteen avulla lisää asiakkaita käyttämään kaukoliikenteen junia ja muita liikennepalveluja Lahden ja Riihimäen seuduilla.

2. Osto- ja velvoiteliikenteen tuleva tarjonta

Kriittisimmät vuorot ovat aamun ja iltapäivän taajamajunavuorot, jotka ovat elintärkeitä työssäkäynnin mahdollistajia. Tällaisia ovat esimerkiksi:

(aikataulutarkastelu 13.8.2018–8.12.2018 voimassa olevan aikataulun mukaisesti)

- Hämeenlinnasta Helsinkiin klo 6:08 ja 7:13 sekä 8:04 lähtevät vuorot
- Helsingistä Hämeenlinnaan klo 15:25, 16:25 ja 16:55 lähtevät vuorot

Kaikki em. vuorot palvelevat myös Riihimäki-Tampere yhteysvälin taajamajuna-asemia ja mahdollistavat työssäkäynnin myös niistä.

Riihimäki-Lahti välillä olennaista ja kriittistä on, että nykyaikataulun mukainen tunnin junatiheys säilytetään. Muussa tapauksessa ajauduttaisiin koululaisten ja opiskelijoiden laajoihin bussikuljetuksiin, mikä olisi sekä epätaloudellista että

epätarkoituksenmukaista. On myös otettava huomioon, että tätä yhteysväliä eivät palvele ns. pikajunat. Tällä yhteysvälillä kriittisiä ovat seuraavat taajamajunavuorot:

- Riihimäeltä Lahteen klo 6:47, 7:47, 8:32 ja 9:32, Lahdesta Riihimäelle klo 14:23, 15:23, 16:23, 17:23 ja 18:23 sekä myöhäiset paluujunat 19:23 ja 22:23
- Lahdesta Riihimäen suuntaan tulee päästä myös aamuisin, jolloin kriittisiä vuoroja ovat Lahdesta klo 5:55, 6:50, 7:38, 8:44 ja 9:29

3. Seudullinen lippujärjestelmä

Tieliikenteessä Hausjärvi kuuluu Riihimäen seutulippualueeseen, jonka muita kuntia ovat Hyvinkää, Janakkala, Loppi, Mäntsälä ja Riihimäki. Joukkoliikenteen toimivaltainen viranomaisena Hausjärven osalta on Uudenmaan ELY-keskus.

Hausjärven kunta on solminut lippuyhteistyösopimuksen Helsingin seudun liikenne – kuntayhtymän (HSL) kanssa. Lippuyhteistyö mahdollistaa sen, että pääkaupunkiseudulle pendelöivät hausjärveläiset saavat HSL:n liityntälipun samaan hintaan kuin pääkaupunkiseudulla asuvat.

4. Mahdollinen kiinnostus osallistua pilottiyhteistyöhön

Hausjärven kunta ei tällä erää osallistu pilottiyhteistyöhön, mutta kannattaa muutoin sellaista yhteistyötä, jonka lähtökohtana ja tuloksena on kuntien ja alueiden tarpeiden huomioon ottaminen entistä paremmin junatarjonnan ja aikataulurakenteen suunnittelussa.